SLOVENEC.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:
Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja:
Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.
V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema **upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.**
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.
Vredništvo je v **Semeniških ulicah št. 2, I., 17.**
Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 33. V Ljubljani, v soboto 10. februvarija 1894. **Letnik XXII.**

Prvi občni kat.-pol. društva za Dolenjsko v Novem Mestu.

V četrtek, dne 8. februvarija, ob 10. uri dopoludne, se je vršil v katoliškem rokodelskem domu v Novem Mestu prvi občni zbor katoliško-političnega društva za Dolenjsko. Če prav se je izdalo vabilo k temu shodu jedino le v „Dolenjskih Novicah“ (1. februvarija), vendar se je zbralo nepričakovano veliko število mož svetnega in duhovskega stanu ob določeni uri na kraju zborovanja.

Načelnik začasnega odbora, preč. g. kanonik Fran Povše je pozdravil zbrane gospode in ob kratkem načrtal začetek tega društva. Društvo je lep sad prvega slovenskega katoliškega shoda. Dné 8. novembra lansko jesen se je sešlo v tej hiši k pripravljalnemu shodu do 30 mož, ki so izrekli jednoglasno, da je katoliško politično društvo za Dolenjsko neobhodno potrebno. Takoj na to so se zasnovala društvena pravila in izvolil začasni odbor, ki je predložil pravila vladi v potrjenje.

Deželna vlada kranjska je z odlokom z dne 4. decembra 1893 pravila potrdila. Razne okoliščine so ovirale, da se občni zbor ni mogel že preje sklicati. Sklical se je ta dan, da nabere prve svoje ude in izvoli stalni odbor, ki naj z božjo pomočjo stopi čvrsto na delo, delujoč po starem slovenskem geslu: „Vse za vero, dom, cesarja!“

Po teh besedah g. kanonika Povšeta predlaga g. gimnazijski ravnatelj dr. F. Detela, da se izvoli predsednikom društva preč. gosp. župnik Ivan Babnik, katetega so vsi navzoči gospodje z vzklikom izvolili. Takoj potem je g. prvomestnik, župnik Babnik, predlagal kot odbornike sledeče gospode: kanonika F. Povše-ta, vikarija Jos. Benkovič-a, posestnika in tiskarja J. Krajca, trgovca A. Jarca in posestnika Fr. Kastelica iz Kandije. Kot namestnika pa gg.: vodjo deželne vinarske in kmetijske šole na Grmu, Riharda Dolenca in župnika A. Peterlina. Iz krškega okrajnega glavarstva je predlagal kot odbornika gg.: državnega in deželnega poslanca dr. V. Pfeifer-ja in župnika A. Fettich-Frankheim-a, in iz črnomaljskega okrajnega glavarstva gg: dekana semiškega, A. Aleša, in posestnika, vpokojenega učitelja Fr. Schöbrunna.

Ker g. J. Krajec izjavi, da zaradi mnogih opravil ne more vsprejeti odborništva, izvoli se namesto njega g. Jožef Zurc, posestnik in gostilničar iz Kandije. Navzoči gospodje z vzklikom potrdijo predlagane odbornike.

Na to se prvomestnik g. Babnik v izbranih besedah zahvali za izkazano mu zaupanje ter prosi vse gg. ude, zlasti pa gg. odbornike, da bi ga čvrsto podpirali v težavnem, a jako nujnem poslu, ker dela za društvo je dovolj na verskem, gospodarskem in narodnem polju. Glasilo društva bodo »Dolenjske Novice“. Odbor upa in se bo trudil, da z božjo pomočjo spolni častno svojo nalogo.

Namen društva je, da utrjuje katoliško zavest med slovenskim narodom, zato si je odbor v svesti, da deluje v smislu svetega očeta Leona XIII.; dalje hoče društvo skrbeti in pomagati narodu v vseh gmotnih potrebah, za kar mu bo ljudstvo hvaležno, in širiti in krepiti hoče med Slovenci pravo zavest avstrijsko, ljubezen do svetlega cesarja Franca Jožefa I. Gospod prvomestnik povabi gospode, da zakličejo svetemu očetu Leonu in svetlemu cesarju Francu Jožefu trikratni „Slava!“ Vsi navzoči vstanejo in zakličejo trikrat „Slava“ papežu in cesarju.

Na to se združijo odborniki, da izmed sebe izvolijo dva podpredsednika, tajnika in blagajnika. Prvim podpredsednikom je bil izvoljen gosp. Fran Kastelec ml., drugim podpredsednikom semiški dekan g. Anton Aleš, tajnikom g. Josip Benkovič, kapiteljski vikarij in vrednik „Dolenjskih Novic“, blagajnikom pa g. Fran Povše.

Na to predlaga g. župnik Schweiger gledé udnine, naj se vravna tako, kakor je ljubljansko katoliško politično društvo združeno z „Domoljubom“. Vsak naročnik „Dolenjskih Novic“ postane ud katoliškega političnega društva za Dolenjsko, ako k naročnini 1 gld. na leto priloži še 10 kr. Drugi pa postanejo udje katoliškega političnega društva, ako vplačajo v društveno blagajnico vsaj 20 kr. na leto. Predlog je bil vsprejet jednoglasno.

S tem je bil prvi občni zbor završen. Pri skupnem kosilu, katerega je imela večina zborovalcev pri g. Zurcu v Kandiji, govorile so se še mnoge bodrilne in navduševalne napitnice, naj bi častiti gospodje društveniki širili in vcepljali ideje tega društva križem domovine.

Bog daj, da društvo, srečno začeto, vrlo in vspešno izpolnjuje svojo prevažno, častno nalogo med vrlimi Dolenjci! Društvo pa bo moglo tem vspešneje delovati, čim več udov bo imelo. Zato je naloga vsakega vernega Slovenca v naši ožji domovini, da po svojih močeh pospešuje to velevažno delo. Člani „katoliškega političnega društva za Dolenjsko“ naj blagovolijo prijavljati svoja imena in pošiljati udnino preč. g. Franu Povšetu, kanoniku v Novem Mestu, kot društvenemu blagajniku!

V čast Bogu in v blagor dušni in telesni milemu slovenskemu narodu se je ustanovilo to društvo. Z božjo pomočjo in s podporo vseh somišljenikov upa, da bo reševalo častno in plodonosno svojo težavno nalogo!

V naših vihrastih časih dobro dene človeku, če sliši o mirnem, a odločnem domoljubnem delovanju. Pri nas se v javnosti vidi tega le malo. Nervoznost in nekak strankarski strah se druži z vsakim podjetjem; zato je pa težko, v takem času ohraniti si potrebno trezno razsojevanje. Zato

LISTEK

Pismo.

Gospod urednik!

V znamenju „slanika“ začenjam današnje pismo, ker je prvo po prazniku predpustnih norcev. Marsikaj takega smo doživeli v letošnjem predpustu, kar sicer nikamor ne spada, ko ravno v predpust. Tako je Vam v Ljubljani dal predpust novega sodiščnega zdravnika, ki ni zmožen slovenskega jezika. Najbrže da je to oni zdravnik, h kateremu je prišel Dolenjec ter mu v dijalektu razkrival svojo bolezen. Zdravnik ga posluša in potem reče tovarišu: „Spricht er krainerisch?“

V predpust tudi spada „Confiteor“ radikalnega dr. Tavčarja, katerega je pri drugi izdaji deželnozborske razprave o muzejnem društvu izpovedal na kolenih pred ekscelenco baronom Schweglom. Gotovo bi bil dr. Tavčar imel slab predpust, ko bi mu Vi, gospod urednik, s svojo izjavo ne bi bili prihiteli v pomoč in tolažilo; tako pa je imel dr. Tavčar kot spokorjeni grešnik poleg sebe tudi Vas kot tovariša v pokori in to v predpustnem času, ki sicer za askezo ni ravno najugodnejši. Ob oni znameniti „muzejski“ debati, kjer se je topila slovenska radikalna kremenitost pred solncem gorjansko-nemške prijaznosti, igral je važno ulogo tudi nekdanji „Zvonov“ Baptista in sedanji Šukljejev Krsnik. Ta se je z vso zgovornostjo svojo izgovarjal ekscelenciji za svoje prvo napačno glasovanje ter se poboljšal seveda pri drugem. Po mojem mnenju so tega krive hlače, katere mu je dr. Tavčar preširoke pomeril ob glasoviti vožnji s prvim vlakom dolenjske železnice; sedaj seveda sam gospod Janko ne more zato, če mu je srce ob odločilnih trenutkih v veliki nevarnosti zaradi preširokih hlač. Reči pa moram, da uprav radi tega prav vrlo spolnuje svojo dolžnost kot „opinieur de culotte.“ — Zdi se mi pa, da brdski grajščak in žagar ni zadovoljen s politiko in da bo najbrže ji dal slovo in kot nekdanji Baptista krožil sam seboj, kakor pravi koroška narodna pesem:

Eno dečvo sem jaz ljubil,
Ki je bila fovš srca!

Tudi za poslanca Šukljeja letošnji predpust ni bil najprijetnejši. Vkljub svoji duhovitosti in značajnosti vendar ta dični naš zastopnik ne more proumeti, kako mu je mogoče istodobno na Dunaju sedeti v koaliciji in to v nasprotji s slovenskimi naprednjaki, v ljubljanski zbornici pa veslati ž njimi v narodno-naprednem klubu. Najbrže, da premišljuje Schäffnerja, ki trdi, da so deželni zbori v državi liki angleški zajuterki, katere osrednja državna gospoda dovoljuje poslancem, zato da njej sami ostane celo — okusno in bogato kosilo.

Naj reče kedo, kar rad, res je, da ljudstva še vedno igrajo vlogo Sanho Panze, kateremu je njegov zdravnik vedno izpred nosa jemal najboljše jedi: razdelitev oblasti pa se vrši še vedno po onem receptu, ki je že od pamtiveka v navadi pri — levu v pustinji in St. Just ima še vedno prav, ko trdi, da brez krivice vladati je nemogoče: On ne pent régner innocemment!

Moderni zastopniki ljudstva po mojem seveda nemerodavnem mnenju preveč govore in dokazujejo potrebe ljudstva; pogreša se pri njih ona tako prikupna „imperatoria brevitas“, ki je dičila starodavne Špartance. Ko so jih Samožanov zastopniki prosili žita v dolgem govoru, dejali so jim: „Mi nismo umeli konca govora, ker smo pozabili na začetek“; in ko so jim vdrugič prinesli prazne vreče z besedami: „Žita nimamo!“, dejali so jim: „Preveč besed, saj vidimo prazne vreče!“ — No za prazne vreče tudi v sedanji dobi kulture, napredka in občnega blagostanja ljudje ne bodo v zadregi in ako druzega ne bo treba, bo kmalu povoljno rešeno socijalno vprašanje. In tedaj, ko bodo vreče polne, umestno bo popotnim učiteljem na shodih kmetijskih podružnic priporočati kmetom predpustne veselice. Dokler pa tega ni, se po mojem mnenju

6 M. Tu.

nas pa res veseli, da se je doli na prijaznem Dolenjskem sestalo toliko domoljubov raznih stanov k mirnemu delovanju za — narod, učit ga in vzbujat, krepit in branit. Katoliško politično društvo, ki so je ustanovili, naj bode ognjišče, pri katerem se ogrevaj vse dolenjsko ljudstvo za prave vzore, bodi središče vsega javnega življenja mej njim! V to pomagaj ljubi Bog!

Deželni zbor kranjski.

(Jednajsta seja dne 10. februvarija.)

Deželni glavar Oton Detela otvori sejo ob 11. uri; vlado zastopa dež. predsednik baron Hein.

Ko je bil prebran zapisnik zadnje seje, prečitata se dva samostalna predloga poslanca Hribarja in tovarišev. Predloga se glasita:

Deželnemu odbovu se naroča:

1. Da pri c. kr. deželnem šolskem svetu neutegoma in z vso energijo stori potrebne korake, da se bode s šolskim letom 1595/86 na c. kr. državnih gimnazijah v Ljubljani in v Novem Mestu začelo v petem razredu poučevati verouk, latinščino, matematiko in naravoslovje v slovenskem jeziku; da za izdavanje šolskih knjig dovoljeni in doslej ne porabljeni kredit porabi za pisateljske nagrade in založbo slovenskih učnih knjig za peti in šesti gimnazijski razred.

2. Deželnemu odboru se naroča, obrniti se do trgovinskega ministerstva z obrazloženo zahtevo, da se pri c. kr. poštnem in brzojavnem nadravnateljstvu v Trstu zagotovi slovenskemu jeziku ona veljava, katera mu gre z ozirom na ogromno večino prebivalstva vojvodine Kranjske, zlasti, da se napisi nad uradi c. kr. poštnega in brzojavnega nadravnateljstva napravijo tudi v slovenskem jeziku.

Sklep gledé na pokritje stavbenih troškov za novo bolnišnico v Ljubljani se reasumuje ter finančnemu odseku vrne v novo poročanje.

Na to poslanec Kersnik utemeljuje samostalni predlog gledé na oddajo živinske soli po znižani ceni ter naglaša, da si živinorejci želé cenene živinske soli, a imajo premnogo potov in sitnostij. Zato naj se odpravijo sedanje komplicirane določbe ter uvedejo primerne olajšave gledè naročanja in razdeljevanja soli. Predlog se izroči upravnemu odseku v poročanje.

Poslanec Klun poroča o napravi kranjskega zavoda za gluhoneme in slepe otroke. V tej zadevi je deželni zbor v seji dné 10. maja 1893. l. sklenil:

1. Zavod za gluhoneme in slepe otroke na Kranjskem ustanovi se kot deželni zavod.

2. Pri napravi tega zavoda naj se gleda na to, da bode v njem približno za 100 gojencev prostora.

3. Ta zavod se napravi na deželnem zemljišči, ki je bilo prvotno namenjeno za bólnico.

4. Deželnemu odboru se naroča sporazumeti se z vlado, kako bi se primerno izvršil prepis stavbišča, da se napravijo načrti in proračuni troškov, da se storé koraki za pridobitev potrebnih učil, da se sostavijo za napravo in vzdrževanje zavoda potrebna pravila, da si ogleda zavod za gluhoneme otroke pri ubozih šolskih sestrah „De Nôtre Dame“ v Šmihelu pri Novemmestu v pedagogičnem in upravnem oziru in eventualno ž njimi stopi v dogovor, ali bi hotele proti pogodbi in pavšalni letni plači v pouk, vzgojo in oskrbovanje prevzeti za uk sposobne gluhoneme deklice, in da o vseh teh rečeh deželnemu zboru poroča, oziroma svoje predloge stavi v prihodnjem zasedanji?“

V teh ozirih so se pričele obravnave s c. kr. deželno vlado in kadar dospejo nasveti, stavil bode dež. odbor svoje predloge.

V smislu omenjenih sklepov ogledala sta si deželni glavar in poročevalec v deželnem odboru pretečeno jesen zavod ubogih šolskih sester v Šmihelu pri Novemmestu. Če tudi splošen vtis tega ogleda ni mogel napotiti deželnega odbora, da bi se bil glede oddaje gluhonemih deklic definitivno odločil, bil je vendar tak, da se je deželni odbor v smislu sklepov visokega deželnega zbora smatral vezanega, stopiti s predstojništvom kongregacije v Šmihelu v — kar je samo ob sebi umevno — popolnem neobvezen dogovor. Obrnil se je tedaj do navedenega predstojništva z vprašanjem, če bi hotelo po potrebi vsprejeti 35—40 gluhonemih deklic v vzgojo in oskrbovanje, natanko se držati določenega učnega črteža, skrbeti za posebno izprašane, slovenskega jezika zmožne učiteljske moči ter sploh vso vzgojo urediti primerno zahtevam dobro organizovanega zavoda za gluhoneme ter vsa v pedagogičnem in administrativnem oziru nastala vprašanja rešiti v smislu pogodbe. Z ozirom na sedanje odločno premajhne prostore zavoda povdarjal je zajedno deželni odbor, da jih bode treba s prizidanjem razširiti ter je sprožil tudi pomislek, če bi ne imelo nikakih neprilíčnosti, ko bi se zavod za gluhoneme nahajal v jedni in isti hiši z javno ljudsko šolo za popolnem razvite otroke, kakor jo šolske sestre zdaj vzdržujejo v Šmihelu.

V svojem odgovoru izjavilo je predstojništvo kongregacije v Šmihelu, da je pripravljeno, za vzgojo izobražljive gluhoneme deklice, — število 35 do 40 pa se mu zdi previsoko — vsprejemati v vzgojo in oskrbo pod navedenimi pogoji ter proti temu, da deželni odbor preskrbi učila in učne pripomočke. Tudi je pripravljeno razširiti poslopje, če nastane potreba. Nasproti pa se predstojništvu razpust obstoječe dekliške šole zarad tega ne zdi umesten, ker je občevanje popolnem razvitih otrok z gluhonemimi deklicami itak jako neznatno ter so poslednje vedno pod nadzorstvom. Dalje se je gospa prednica kongregacije še izjavila, da eventualno rada obišče še več odličnih zavodov za gluhoneme, da svoje v tej stroki že pridobljene skušnje in vednosti še pomnoži.

Na podlagi izdelanega načrta znašali bi troški 186.000 gld., izmed katerih odpade za glavno poslopje 170.000 gld., za gospodarsko poslopje 8000 gld. za ograje, dvorišče in napravo tudi 8000 gld.

(Konec sledi.)

Iz štajerskega deželnega zbora.

V včerajšnji seji štajerskega deželnega zbora utemeljeval je Proboscht svoj predlog o premembi zakona gledé dobivanja živinske soli. O tem predlogu izpregovorimo kaj več drugi pot. Ta predlog izročil se je kulturnemu odseku.

Potem je deželni zbor odklonil peticijo celjskih zdravnikov, da bi se razveljavil ali pa premenil zdravstveni zakon, ravno tako se je odklonila podobna prošnja društva štajerskih zdravnikov. Peticija deželnih živinozdravnikov, da bi se vredile njih službene razmere, da bi se uvrstili mej deželne uradnike in se jim priznale aktivitetne in petletne priklade, odstopila se je deželnemu odboru. Sklenilo se je, da naj deželni odbor dovoli iz v take namene dovoljenega kredita 5800 gld. primerno podporo občini Dobje, katoro je jako poškodovala toča. Kmetijski družbi se dovoli 2000 gld., da se udeleži sadjarske razstave v Peterburgu.

Grof Stürgh je poročal o deželnozborskem poročilu o naslovu „Ljudska šola“. Vzelo se je na znanje to poročilo, ki govori o povišanju državnih ustanov za učiteljišča, o osnovi nemških šol v Šoštanju in Ljutomeru, in o došlih peticijah za uvrščenje več šol v višjo kategorijo. Pozval se je pa deželni odbor, da skliče še to leto enkêto, ki se bo posvetovala o reformi učiteljskih plač, in o vspehih te enkête naj poroča deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju.

Več prošenj o uvrščenju šol v višjo kategorijo se je z ozirom na omenjeno enkêto odstopilo deželnemu odboru. Posvetovanja o teh stvaréh so se udeležili tudi slovenski poslanci.

Poslanec Robič pravi, da bi sedaj lahko razpravljal, če je bilo umestno dati šoli tako kompliciran upraven aparat, če je bilo umestno mestne in vaške šole vreči v jeden koš, če je bilo umestno kar opustiti šolnino. Govornik se pa vendar v to ne bode spuščal. Prošnje učiteljev so popolnoma opravičene, ker razmere so se močno spremenile in je treba odpomoči. Ozirati se je tudi na krajevne nejednakosti. Težko bode pa pokriti stroške, ali nadeja se, da se bode deželnemu odboru že posrečilo kako zadovoljiti želje.

Deželni odbornik vitez Schreiner je zagotavljal, da deželni odbor simpatizuje za učitelje, pozna pa tudi težave.

Dr. Starkel je pa tožil o zatiranju Nemcev na Dolenjem Štajarskem. Iz učiteljišča v Mariboru pride vsako leto mnogo slovenskih učiteljev. Slovenci naj se sami le uče nemški, kolikor se jim zdi potrebno; ali Nemcev naj ne zatirajo. Učitelji so večkrat slovenski agitatorji. Govornik priporoča, da bi se deželni šolski zakon tako premenil, da bi krajni šolski sveti v mestih in trgih imeli več vpliva pri imenovanju učiteljev. Govornik pozivlja vse nemške poslance, da naj glasujejo za njegov predlog.

Dr. Sernec pravi, da to še nobenemu na misel ne pride, da bi poslovenjeval nemške otroke, le temu se Slovenci upirajo, da se slovenski otroci ne bi vlačili v nemške šole. Vlada z veliko gorečnostjo dela za nemške učence. Otroci narede se za Nemce, da le znajo nekaj nemških besed. Potem govornik omenja dogodek v Vojniku, kjer se je celjski glavar postavil na čelo gibanju za nemške šole. Tam hočejo čisto nemško šolo. Slovenci Nemcem privošijo

---

predpustne burke in kmetijska podružnica ne dajo posebno lepo družiti, dasi so to nedavno pokušali nekje na Gorenjskem.

Toda, kaj hočemo, nikomur ne moremo ukazovati, kako naj se zabava. Tako so imeli anarhisti v Parizu predpustno veselico dne 4. februarja v proslavo belgijskega revolucijonarja Voldersa. Pri tej slovesnosti je Clovis Hugues izvršil obred meščanskega krsta nad otroci anarhistov z nastopnimi besedami: V ime socijalne republike in soc.-revolucijonarne ideje, v ime narave, v ime svetlega solnca, v ime soka, ki poživlja rastline, v ime gnezd, kjer cvrče mladiči, v ime resnice in pravice vas krstim in kličem na vas blagoslov splošnega blagoslova! — Kedo more kaj takim smešnostim, s katerimi bi se ljudje osmešili, ko bi se ne vršile ravno predpustom?

Ko moje današnje pismo objavite, bode že osoda izrečena nad polletnim napredkom naše nadebudne mladine. Na ljubljanskem gimnaziju pravijo, da bo imel „narodni“ profesor Kaspret največ veselja s svojimi žrtvami. Vrtal in vrtal je toliko časa, da bo ogulil nekaj revnih starišev za šolnino in da bo snedel nekaterim dijakom stipendije seveda vse v prospeh ljubljenega našega naroda. Rad bi ga videl tega dičnega vzgojevatelja mladine, po katerem že vprašujeta na goriškem gimnaziju Gross in Vrba, kako mu bo ta dan zavijala v aktih konštatovana nervoznost njegov obraz v gube veselja; gotovo bodo poteze mnogo lepše, nego takrat, kader razlaga v zgodovini delovanje papežev ali katoliške cerkve sploh, ali kader se uorčuje iz revežev-dijakov, ki prestopajo iz nižje na višjo gimnazijo.

Drugo poletje pa bo vsestranski napredek na ljubljanski višji gimnaziji ves drugačen, odstranjene so namreč vse spodtike za dijake, prepovedan je „Rimski Katolik“, ker se peča z „visoko politiko“, in prepovedano je dijakom shajati se k duhovnikom. Samo pot h kanoniku Jeranu je še milostno odprta; seveda „minder entsprechend“ je lahko zapisati, a dati denarja za kruh, stanovanje, obleko, to ni lahko in zato ta izjemni stan ne zadeva še še kanonika Jerana. Srečen gospod, ki toliko milost vživa pri višjegimnazijskem vodstvu.

Pa o tem še kaj več o priliki. Sedaj sem le radoveden, kako bodo poslanci v ljubljanski zbornici določili stvar gledé nove deželne doklade in gledé pašnikov. Želeti bi bilo, da poslušajo Levstika, ki poje o našem narodu:

V kočijah se nisem
Še vozil nikdar,
A v gnezdu sem svojem
Le jaz gospodar!

O—v.

Palestrina.

Življenjepisna črtica. — V spomin njegove 300letnice napisal —k.

(Konec.)

Da je bil Palestrina ob svojem času čislan in slavljen, da so se njegove skladbe z navdušenostjo pele in poslušale, to nam dovolj jasno priča celo njegovo življenje. Dá, tedaj je cvetela Palestrinina glasba, tedaj je cvetela prava cerkvena glasba!

Saj pa je bila ravno tedaj — v 16. stoletju — zanjo najlepša, klasična, zlata doba. Na severu je deloval ravno tedaj slavni Orlandus de Lassus, kapelnik v Monakovem, ki je zapustil nad 1500 skladeb; deloval dalje naš veliki rojak Jacobus Gallus. V Španiji sta živela ob istem času slavna skladatelja Christophano Morales in Ludovico Vittoria. In v Italiji že imenovani Giovanni Maria Nanini, ki je s svojo šolo toliko pravih cerkvenih skladateljev vzbudil, kakor so n. pr. Felice Anerio, Gregorio Allegri i dr.

A tudi 16. stoletje s svojo klasično glasbo je minulo.

Žalostni časi so prišli. Operni duh se je razširjal vedno dalje in ž njim vred se je izgubljal duh — Palestrinin! Z verskim indiferentizmom v prejšnjem stoletju je prepadla tudi cerkvena glasba

pouk, ali temu se upirajo, da bi Slovenci morali hoditi v čisto nemške šole. Tudi nam ne more biti prijetno, če se hočejo iz slovenskih otrok narediti janičarji slovenskega naroda. Nič ni vreden učitelj, ki zataji svoj narod, ki nema nobenega značaja. Dober odgojitelj otrok biti ne more, z renegati se Nemci tudi ne bodo pomagali. Nemškim otrokom tudi ne bode škodovalo ako se nekoliko slovenski nauče.

Posl. Robič pravi, da je učiteljišče v Mariboru popolnoma nemško, ali bodo Slovenci že dosegli, da bode slovensko, ker je to potrebno.

Dr. Wokaun je trdil, da slovensko prebivalstvo samo želi, da se uče njih otroci nemški. Potem je govornik zagovarjal celjskega okrajnega glavarja.

Dr. Kotzbeck se je pritoževal, da se v Št. Petru poslovenjuje, dočim prebivalstvo želi, da bi bilo ostalo vse pri starem.

Dr. Dečko želi, da bi Nemci ne posegali v slovenske stvari. Za vzgojo nemških učiteljev je učiteljišče v Gradcu. Da bi dr. Starklu odgovoril, ne najde pravih besed, da bi mogel izraziti prav svoje zaničevanje. (Deželni glavar je opomnil, da ta opomba malo predaleč sega.)

Dr. Jurtela pravi, kakor se kliče v gozd, tako odmeva. Govornik zavrača Starkla, ki je trdil, da so slovenski učitelji agitatorji, narodni fanatiki. Slovenskemu učitelju se ne more zameriti, če se čuti Slovenca. Nemški učitelj se pa čuti Nemca. Njegova stranka nikogar ne ovaja, pač je pa to storil danes Starkel, ki je ovajal deželnega šolskega nadzornika Jarza in okrajnega šolskega nadzornika Rannerja.

Starkel se čudi, da so se Slovenci razgreli, ko se on ni dotikal njih šol. Radi bi si le prisvojili mesta in trge na Dolenjem Štajarskem.

Baron Hackelberg se je izrekel, da se naj zopet vpelje šolnina, da se dobi denar za povišanje učitelskih plač. Šolska dolžnost naj se skrajša na šest let, kakor že dolgo zahteva konservativna vlada.

Namestnik je zagovarjal uradne osebe, ki so se imenovale v debati in pa učiteljišče v Mariboru, ki leto za letom vzgoji največ učiteljev slovenskih in nemških za Spodnji Štajar, torej ni tako slabo. Trpil pa on ne bode, da bi kak učitelj bodi si slovenski ali nemški bil agitator.

Deželni zbor goriški.

Osma deželnozborska seja je bila danes, t. j. dne 8. febr.; napovedana je bila že ob 5. uri, ali ker so imeli prej še odseki in tudi oba kluba, slovenski in italijanski, svoje seje, jo je mogel deželni glavar otvoriti še-le po 6. uri. Štiri došle peticije, med katerimi je tudi ona občine Anhovo za podporo v zgradbo občinske poti proti Zapotoku, se po predlogu glavarjevem izročé peticijskemu odseku.

Predno se preide na dnevni red, stavi poslanec dr. Rojic in tovariši interpelacijo do vis. c. kr. vlade. Interpelacija pikro in s precej ostrimi besedami graja nezakonito postopanje prof. Vrbe in ravnatelja Grossa na tukajšnji gimnaziji, kakor tudi deželnega šolskega nadzornika Leschanofskega, ki bodisi med šolskim letom, bodisi pri zrelostnem izpitu tako pretirane zahteve stavijo do dijakov gledé znanja nemščine in nemške literature, kakor da bi bil smoter vsega učenja na gimnaziji le izuriti se v nemščini in njenem slovstvu.

Na to sledé le štiri poročila, in sicer jedno deželnega odbora, dve pravnega in jedno peticijskega odseka.

V imenu deželnega odbora poroča poslanec dr. Pajer ter stavi predlog, da se dosedanji prvi učitelj č. g. Friderik Lenardič namesti kot ravnatelj deželne gluhonemnice. Predlogu zbor pritrdi soglasno.

Poslanec dr. Nikolaj Tonkli poroča o prošnji števerjanske občine o razredbi dveh cest, in sicer one po Krojni in one, ki pelje od Sevnice proti gorenjemu in dolenjemu Cerovemu. Občina prosi, da bi se ti dve cesti sprejeli med skladovne; ali ker mora pri uvrstitvi občinskih poti med skladovne govoriti tudi okrajni cestni odbor, ta pa do zdaj še ni oddal svojega mnenja v tej zadevi, zato se prošnja odstopi deželnemu odboru z naročilom, da napravi potrebne poizvedbe o koristi in potrebi dotičnih cest, ter da o tem poroča v prihodnjem zasedanju in morda že predloži potrebni postavni načrt.

Enaka osoda je doletela prošnjo občine Marjan in drugih, da se cesta od Marjana skozi Moraz do Sv. Lovrenca uvrsti med skladovne.

Slednjič poroča še poslanec Kocijančič v imenu peticijskega odseka o prošnji dež. sluge A. Logerja za podelitev draginske priklade. Prošnja se odstopi dež. odboru s toplim priporočilom, da jo po moči usliši in prosilcu dovoli kako izredno podporo.

Prihodnja seja bode v torek, t. j. 13. t. m.

Iz Liburnije, dne 6. febr.

Kako si lep, Kvarnerski zaliv, kako vabiš ná-se človeško oko, da gleda tvojo lepoto! Koliko tužnega in veselega znalo bi nam povedati ti bliščeče morje, a zadnji tvoji glasi iz sedanjega časa ne bi gotovo veseli bili — pričali bi o preziranem, zatiranem slovanskem rodu.

Tužna čustva budijo se na teh obalih po pravici krščanskemu slovanskemu srcu. A pogled izpod dičnega veri in domu vernega Kastva ustavi se nad planjavo nad ošabno Reko — kjer tujec po arpadsko gospodari. Ta pogled obudi pa vendar-le nekoliko upanja — da Marija, ki si je tam na Trsatu svoj sedež odbrala — ne bo zapustila svojih vernih sinov.

Po morju mej Reko in Opatijo vedno švigajoče ladije vabijo krasni izlet v „mažarsko oko“ — „corpus seperatum regni Hungarici“ — kakor ošabni Mažar in neznačajni Rečan Reko Hrvatom vzeto — imenujejo. Nov, eleganten parobrod vozi že nekaj mesecev v Opatijo in Reko nazaj. Pravijo, da ga je kupilo neko društvo mažaronsko, da bi „prekosilo“ že obstoječe drugo društvo, a ne vem, ako bo šlo — kajti vsakdanji stroški so večji, kakor dohodki. Drugo društvo je dovolj trdno in dobiva od vlade podporo. Zakaj pa Mažari „Ogersko-hrvaškemu društvu“ podporo dajejo, to dobro vedó, ker s tem se Hrvatje lahko bolj v vojnicah držé.

Tista časodobna nevolja Rečanov nad svojim zastopnikom v Budimpešti se je že polegla; poropotali in pojezili so se nekoliko „na komando od zgoraj“, da so zadovolili svojim protektorjem. — Ob svojem času so Rečani „enoglasno“ (?!) votirali poverenje ministerstvu gledé ženitbene osnove. Čudno se zdi vsakemu, da se ni vsaj eden ali drugi proti temu vzdignil — saj je nekaj malo tudi dobrih katolikov na magistratu. Res je, a niso govorniki in ne ravno visokega stanu — glasovalo pa se ni po osebah, ampak eden glavnih kaporijanov začel je govoriti, galerija in večina po imenu kristijanov je ploskala — in v tej završenosti hitro nekdo skoči do brzojava sporočit zastopniku, da se je zaupnica ministerstvu s ploskanjem in enoglasno sprejela — prepričali se pa niso, ako je to resnica.

Tako je s to neznačajno lahonsko-mažaronsko Reko, katera se zadnje leta tako povzdiguje in si Trstu tekmovati prizadeva. Res, kdor bi je bil pred 20 ali 30 leti videl — res v vsakem obziru čudne, velike premembe. Koliko velikih poslopij je zrastlo, ali zastonj iščeš kake nove cerkve, ampak ne gledé na tolike prebivalce mora zadostovati ena sama župna zamazana cerkev v starem mestu. Res, da je sicer še nekaj cerkev — zlasti ena prav lepa — a župnija je samo ena.

Povsod v Reki opaziš, kako se nasprotniki slovanstva prizadevajo uničiti hrvatski značaj tega mesta — zadnjemu hrvatskemu zavodu — gimnaziji bo kmalu odzvonilo, ker Mažari to hočejo in neznačajna večina v Zagrebu molči. Še celo iz cerkve bi radi odpravili sled hrvaščine in starih privilegijev — v katerem odpravljenju se tudi indirektno in nedostojno napreduje — ker se očitno prezirajo povelja in volja nadpastirja in njemu nasproti ravna. Kako se je veselil neki lahonsko-mažaronski list v Reki, ko je zvedel, da so bili vrnjeni iz Reke nazaj v Sinj staroslovenski misali, katere si je morala preskrbeti vsaka župna cerkev, a isti list, ako treba, blatil bi hitro zatem cerkev in svečeništvo. Res, neugoden vtis mora narediti to mesto na človeka. Kaj pa še-le čez nekaj let, ko pride druga generacija — ne v strahu božjem vzgojena — na krmilo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. februvarija.

Državni zbor. Glavna stvar, katero ima državni zbor rešiti v svojem pomladanskem zasedanju, je državni proračun. Budgetni odsek reši proračun že pred Veliko nočjo, da pride po Veliki noči takoj lahko v zbornici na vrsto. Katere stvari pa odsek reši pred Veliko nočjo, še ni določeno. Posebno se ne vé, če pride kmalu nov kazenski zakon na vrsto. Govori se, da je mej odličnejšimi člani Hohenwartovega kluba jih mnogo proti temu, da bi se že letošnja pomlad stvar razpravljala. Načrt, kakor ga je sklenil odsek, jako malo ugaja konservativcem in mnogi zatorej mislijo, da se stvar še odloži. Državni zbor bode zboroval letos do Binkošti. V juniju se pa snideta delegaciji.

Deželni strelci. Odsek predarlskega deželnega zbora je nekoliko premenil vladno predlogo o

---

na najnižjo stopinjo. Drugi skladatelji so se jeli oglašati raz cerkveni kor s svojimi proizvodi, ki pa s Palestrininimi niso imeli niti najmanjše podobnosti in vrednosti. Razdejanje je bilo na svetem kraju!

Še-le v novejšem času se je — hvala Bogu! — obrnilo na boljše!

Genijalni duhovnik dr. Frančišek Witt je l. 1876 razvil svojo cecilijansko zastavo, na katero je zapisal pomenljive besede: Povrat k starim tradicijam svete Cerkve, povrat k duhu — Palestrininem!

In res, on, ki se je toliko časa preziral in zanemarjal, ki toliko časa ni imel mesta več ondi, kamor ga je sam koncil tridentinski postavil, on se je začel zopet spoznavati, slaviti, posnemati!

A še več! Ob 300letnici Palestrinini postavil se je vendar že jedenkrat umetniku tudi spomenik in sicer spomenik, ki je edini vreden Palestrine, ker si ga je prvi postavil sam. In ta spomenik so ravno dela njegova.

Leta 1878 je ustanovil slavni cecilijanec dr. Fr. Haberl posebno „Palestrinino društvo“, ki si je stavilo častno nalogo, z denarnimi sredstvi pripomoči v to, da že skoraj izide celotna izdaja vseh Palestrininih del. Pač so se že prej trudili posamezniki in napenjali, da bi se to zgodilo, a manjkalo je zanimanja, podpore in vsa stvar je obvisela.

A sedaj je šlo! Haberl sam je prevzel težavno delo, da je vse Palestrinine maše in teh je 99! — zbral po raznih arhivih, jih vredil in današnjim razmeram primerno vravnal. In to težavno delo je tudi častno izvršil. Lansko leto ob času zlate maše sv. Očeta Leona XIII. je izšel zadnji — 32. zvezek — te velike Palestrinine izdaje in sv. Oče je ob slovesni priliki svojega jubileja gledal pred seboj njemu posvečenega celotnega Palestrino, svojega velikega ljubljenca. Saj pa je on tudi ves čas z največjim zanimanjem zasledoval to veliko delo, in vredniku Haberlu je v priznanjo poslal v spomin svojo fotografijo, pod katero je zapisal lastnoročno sledeče pomenljive besede: „Opus a te, dilecte fili, inceptum tuosque in id labores commendamus, et Apostolicam benedictionem tibi ex toto cordis affectu impertimur!“

Celotno delo obsega sedaj 33 velikih folio-zvezkov, oziroma 32 pravih Palestrininih, obsegajočih njegove skladbe; 33. izide letos ob 300letnici Palestrine in obsega njegov natančen življenjepis in druge zgodovinske in kritične podatke. Prvih 9 zvezkov obsega same madrigale, motete, offertorije, himne in druge jednake skladbe; pri njih vrejevanji so se trudili zlasti Th. de Witt, J. N. Rauch, Fr. Espagne in Albert Kopfermann. Nadaljno delo pa je izvršil vse Haberl sam. To obsega 99 maš in sicer 40 za 4 glasove, 28 za 5, 27 za 6 in 4 za 8 glasov. Vse delo stane celotno nad 330 mark!

Nova slava torej obdaja danes Palestrino ob njegovi tristoletnici. Saj pa tudi cerkvena glasba ž njim vred, s svojim knezom, vstaja k novemu življenju. Cecilijansko društvo deluje dandanes že malone po celem svetu in z mladeniško navdušenostjo razširja glasbo, ki ima v resnici Boga častiti.

In ravno sedaj, ko cerkveno-glasbeni svet z veseljem praznuje jubilej svojega vzornika, pripravlja Leon XIII. encikliko o cerkveni glasbi, da tako sam sv. Oče s svojo apostoljsko avktoriteto pripomore v to, da po katoliških cerkvah pride že vendar jedenkrat tudi gledé petja in glasbe do veljave volja sv. Cerkve, njen duh, duh — Palestrinin! Ta dogodek — enciklika Leona XIII. — bode nedvojbeno pač najlepša proslava njegove tristoletnice!

Mi vsi pa — da končam te skromne vrstice z besedami Ulibišev-a — ki sedaj vsaj nekoliko vemo, kaj je Palestrina, priklonimo se globoko pred tem velikim imenom, ki je čast in ponos svete katoliške Cerkve, pred imenom: Palestrina!

deželnih strelcih (brambovcih). Tako odsek predlaga, da se v zakonu izrecno določi, da se vojakom mora dovoliti ob nedeljah in zapovedanih praznikih prostega časa, da morejo izpolniti svoje verske dolžnosti, nadalje naj se določi, da nikdo ne more dobiti ali obdržati pri deželnih strelcih častniškega ali podčastniškega čina, ako je mučil vojake ali pa udeležil se kakega dvoboja. Te določbe so pač jako umestne, ali vojaškim oblastvom pa vendar ne ugajajo. Vlada si tudi na vso moč prizadeva, da bi pregovorila poslance, da opusté te določbe. Mislimo pa, da konservativna večina deželnega zbora v tem oziru ne bode nič odstopila, ker tukaj gre za važne verske dolžnosti. Vojaštvu pa gotovo ne bode v škodo, ako se mej njim utrjuje verski duh in se preprečijo dvoboji.

Rusini. Na povabilo rusinske radikalne stranke so se v Lvovu zares bili sešli zastopniki vseh treh rusinskih strank in se posvetovali o raznih političnih in gospodarskih vprašanjih. Pokazala so se pa taka nasprotja mej njimi, da so se vsi prepričali, da na kako združenje rusinskih strank ni misliti. Shod je torej ostal brez vsacega zaželenega vspeha. Mi tudi drugačnega izida nismo pričakovali, ker se nazori teh treh strank prav nič ne vjemajo. Mladorusini so zvesti Avstrijci, so za zbližanje s Poljaki in nasprotniki vsacega ruskega vpliva. Starorusini bi pa radi vse porusili. Radikalna stranka si je pa vzela za program načela mejnarodnih socijalnih demokratov, ki pa pač kaj malo ugajajo baš za poljedelsko Galicijo. Zaradi tacih nasprotstev morajo tudi v bodoče vsi poskusi, spojiti te stranke, ostati brezvspešni, tu more le kaka stranka drugo spodriniti, ali ž njo skupno delovati pa ni moč.

Deželni kulturni svèt zahtevajo protisemitje v dolenjeavstrijskem deželnem zboru. Zdi se jim, da sedanja kmetijska družba ne zadošča svoji nalogi in se ozira preveč le na veleposestnike, male posestnike pa zanemarja. Tudi ni nobenega pravega jamstva, da družba, ki je popolnoma neodvisna od deželnega odbora, porablja zares deželne podpore v tisti namen, v kateri so dovoljene. Letos je želje protisemitov izrazil dr. Lueger, ki se tudi nadeja, da polagoma le prodere prepričanje, da sedanja kmetijska družba več ne zadošča. Ugovarjal je, da bi se kmetijski družbi dovolile nekatere podpore na tri leta, ker se bode morda že poprej preosnovala v deželni kulturni svèt. Večina se na želje Luegerjeve ni nič ozirala in je dovolila zahtevane podpore na tri leta. Poročevalec je poskusil ovreči nekatere pomislike Luegerjeve in pojasnjeval, kako kmetijska družba porablja podpore.

Ogersko. Liberalni listi se silno veselé, da je ogerski državni zbor sklenil, takoj začeti razpravo o civilnem zakonu. To veselje je pa pač malo prezgodnje. Tisti niso vsi za civilni zakon, ki so glasovali za takojšnjo razpravo. Mej njimi jih je mnogo, ki le želé, da se stvar kakor hitro je mogoče pokoplje, z njo pa tudi Wekerlova vlada. — Liberalci so jeli prirejati bankete, na katerih govoré za vpeljavo civilnega zakona. Ti banketi so tudi nekaka demonstracija proti katoliškemu shodu. Pomagali ti banketi liberalcem pač ne bodo dosti, ker nobenega privrženca s tem ne pridobé. Seveda po mestih se povsod dobi nekaj ljudij, ki so za vladno cerkveno politiko, posebno kjer je mnogo židov in od židov odvisnih ljudij, kakor v požidovljeni Budimpešti.

Rusko-nemška trgovska pogodba je sedaj glavno politično vprašanje v Nemčiji. Na banketu pri državnem kancelarju je cesar Viljem z poslanci raznih strank se pogovarjal o tej stvari in posebno proti konservativcem naglašal politično važnost te stvari in da že patrijotizem zahteva, da glasujejo za pogodbo. Konservativce je to naglašanje patrijotizma kaj neprijetno iznenadilo. Za pogodbo ne marajo glasovati, ker nasprotuje interesom veleposestnikov, za slabe patrijote pa tudi ne marajo veljati, ker proti drugim strankam kaj radi naglašajo domoljubje in udanost vladarju. Govori se pa, da bode državni zbor razpuščen, ako bi zavrgel trgovsko pogodbo z Rusijo. Pri novih volitvah bi pa konservativci nekaj zgubili, vsaj toliko, kolikor so pridobili pri zadnjih volitvah. Novi državni zbor bode pa pogodbo gotovo potrdil.

Hertz. Poslednji čas se zopet govori o Hertzu, znanem sleparju v panamski aféri. Reinachovi likvidatorji hočejo bajè poseči po njegovem premoženju, ker je Reinacha osleparil. To je pa dalo povod, da je Hertz proti dopisniku nekega lista se izjavil, da bode priobčil še marsikake francoskim politikom neljube stvari, ako ga ne pusté pri miru. Francoska vlada je bajè začela s Hertzom neka tajna pogajanja, da tako zopet vse neljube stvari potlačijo. Hertzova hči je pa proti nekemu drugemu časnikarju se izjavila, da ni res, da bi bil Hertz proti vladi kaj pretil. Najbrž bodo francoski republikanski krogi že gledali, da Hertza potolažijo. Ako se poseže po njegovem premoženju na Francoskem, se mu bode pa drugim potom dala odškodnina, da bode le mož molčal in bode občinstvo zopet preslepljeno.

Španija. V liberalnem ministerstvu na Španjskem so velika nasprotja zaradi carinske in davčne politike. Nekateri ministri so za svobodno trgovino, drugi za varstvene carine. Ministerski predsednik si prizadeva, da bi napravil sporazumljenje mej ministerskimi tovariši. Ta razpor se je zanesel tudi mej liberalno stranko in pričakovati je, da se razcepi v več frakcij. Ministerstvo se bode kmalu moralo prenoviti ali bode pa moralo se umakniti konservativni vladi. Prebivalstvo s sedanjo vlado ni zadovoljno, ker pod njo narodno blagostanje le propada. Posebno za kmetsko in delavsko prebivalstvo liberalci ničesa ne storé. Za kake večje gospodarske in socijalne reforme niso sposobni.

Razgled po slovanskem svetu.

Sedem sovetov moskovskega časnikarja.

Iz Galicije.

A. Vladimirov, Rus, sotrudnik časopisa „Ruskoje obozrjenie“, ki izhaja v Moskvi, nasvetuje v tem listu svoji vladi te-le stvari, ki naj pripomorejo utlačili na Ruskem katoličanstvo in Poljake.

1. Treba je katoličanstvo „razpoljačiti“ t. j. treba je naučiti ljudi, da sta katoličanstvo in narodnost popolnoma ločena; da Poljaku ni treba biti katoličan, marveč da je lahko luteran, kalvinec, muhamedovec, tedaj tudi razkolnik; katoličanstva mu nikakor ni treba.

2. Katoličanstvo ima na Ruskem veliko podporo zato, ker ga podpira poljski narod s svojo visoko omiko. Ako izgube Poljaci veselje do katoličanstva, tedaj izgubi to „odpoljačeno“ katoličanstvo razlog svojega bivanja in samo razpade.

3. Razpoljačeno katoličanstvo bo potemtakem na milost in nemilost izročeno ruski upravi.

4. Ko se razpoljači katoličanstvo, bo mogoče katoliškemu bogoslužju vsiliti ruski jezik.

5. Katoličanstvo izgubi svoj poljski značaj (polskij prestiž) in pravoslavje se dvigne.

6. Sedaj rusko duhovstvo nikogar ne spreobrne k pravoslavju, zato ker se trdi, da višja omika Poljakov brani katoličanstvo. Ko se pa to razpoljači, bo imel ruski pop lahko delo.

7. Katoličanstvo potem vsprejme ruske svetnike in obrede, tako da se polagoma izlije v pravoslavje. Ko pa postanejo Poljaki pravoslavni, postanejo h krati dobri moskali.

To so misli imenovanega časnikarja. Iz njih se pa jasno vidi, da mož nima niti suma, kaj da je vera. Verske resnice so mu igrače, katere lahko vsak žurnalist prenaša ali potere. Nas pa oživlja prepričanje, da brani Bog resnico in da ji bo tudi na Ruskem zasijala zmagoslavja zora!

I. A.

Socijalne stvari.

Židje.

V zapadni Evropi so sklenili židje posebno zavezo v podporo in v obrambo svojih židovskih zadev. Sredstva rabijo najraznovrstniša. Seveda morajo imeti tudi kapital. Zato skladajo udje te zveze po 24 gld. letne deležnine in za vpisnino po 50 gld. Z denarjem dosežejo vse; vodijo volitve v svoje namene, podkupljajo vrednike in se na vse možne načine izognejo vojni službi in zakonom sploh.

Tudi v Galiciji imajo privrženci te zveze že mnogo članov. Seveda se še skrivajo in od njih ni mogoče ničesar poizvedeti. Med seboj se spoznavajo po posebnih tajnih znamenjih, kakor masoni. V gospodarskem obziru uničijo vsakega kristijana, ki jim je na potu. Ni čuda: kapital imajo in hkrati so najtesnejše zvezani mej seboj. Pri kristijanu ne kupujejo ničesar po nobeni ceni, razven če mu odkupijo vse njegovo posestvo. Kako zvito in popolnoma goljufno bogaté židje v Galiciji, priznava sam židovski advokat dr. Elbogen, ki je nedavno v dunajskem židovskem listu A. Šarfovem „Sonn- und Montagszeitung“ priobčil članek o galiških trgovskih razmerah, tedaj z drugimi besedami: o galiških židih, saj so trgovci skoraj brez izjeme vsi židje. On piše: „Mi imamo neki gališki faliment. — Galicija je klasična zemlja „faliranja“, tam je to — postalo cvetoča obrtnija. — To je bolezen, gospodarska bolezen kuga izkvarjenosti, ki požira vsako leto stotisočake, gnojna oteklina na gospodarskem državnem telesu. — Za veliko večino falimentov je resnica gotova: Vsaka krida v Galiciji je — goljufija. Vrh tega pa je ta goljufija najpodlejša, najnesramnejša. Krida ni navadno za gališkega trgovca nobena nesreča, marveč — kupčija. Že, ko ustanovi trgovino, misli na to, pa ne kako bi zabranil, marveč kako bi pri tem čim največ pridobil. Prihodnjo krido ima že v računu svojega podjetja. Pri tem ima izgubiti kvečjemu svojo čast, tedaj nič, zakaj s plenom se ustanovi iznova pod imenom svoje žene. Nova „tvrdka potem toliko časa obstaja, dokler ne dobi starejši sin polnoletnosti. — Najkasneje v tem času falira žena z matematično točnostjo. Potem dela prav tako sin za sinom in če sinov ni, zet za zetom. Ti se namreč ženijo vsi iz ljubezni — namreč iz ljubezni do kride, ki je tako najvažnejša rodbinska tradicija“. — Tako piše žid! Bore Galicija!

Koledar

za 7. teden leta 1894.

Nedelja 11. febr.: 1. postna, evangelij: Jezusa hudič skuša, 7 ustanov Služab. M. D. Pondeljek 12. febr.: Evlalija d. Torek 13. febr.: Katarina Ric. d. Sreda 14. febr.: Kvatre, Valentin m. Četrtek 15. febr.: Farstin in Jovita m. m. Petek 16. febr.: Kvatre, Julija na d. v. Sobota 17. febr.: Kvatre, Kancijan m. — Lunin spremin: Prvi krajec 5. febr. ob 10. uri 43 m. zvečer. Solnce izide 15. febr. ob 7. uri 7. m.; zaide ob 5. uri 21 m.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. februvarija.

(**Deželni zbor kranjski**) je imel danes jednajsto sejo, ki je trajala do ½4 popoludne in je bila najživahnejša v tekočem zasedanju. Posebno burna debata je bila pri letnem poročilu o šolstvu glede šolskega pouka slovenskih otrok na nemških ljudskih šolah v kočevskem okraju. Prihodnja seja bode v torek dne 13. t. m.

(**Vincencijeva družba**) obhaja prvo postno nedeljo (dne 11. t. m.) svoj društveni praznik s službo božjo in skupnim sv. obhajilom dopoldne ob 7. uri v Marijanišču. Popoldne pa se vrši ob 7. uri v smislu društvenih pravil kvartalni občni shod v prostorih katoliške družbe. K obilni udeležbi vabijo se uljudno društveniki in prijatelji družbe in tudi neudje.

(**Imenovanje.**) Stavbeni praktikant L. Bloudek je imenovan stavbenim pristavom pri državnem stavbenem uradu na Kranjskem.

(**Novačenje v Gorici.**) Mestni magistrat javi, da se bo vršil vojaški nabor za Gorico in okolico dne 8. in 9. marcija, in sicer: 8. izmed mladeničev 3. in 2. razreda, 9. pa 1. razreda.

(**Nagla smrt — ali samomor.**) V nekem goriškem hotelu našli so v sredo jutro mrtvega dr. K. Gania, vojaškega zdravnika. Sluti se zastrupljenje z morfijem. Pokojni prišel je iz Petrinje (Slavonije) v torek.

(**Umrl**) je v nedeljo zvečer v Moravskem pri Kanalu (Soška dolina) posestnik N. Valentinčič, oče č. g. Ignacija Valentinčiča, kapelana v Volčah. Pokojnik je bil mož stare korenine in poštenja; molitven in radodaren, priden, varčen gospodar, vzor skrbnega očeta; od vseh znancev spoštovan. N. v m. p.

(**Nezgodi.**) Poroča se nam: V Anberju *) na Krasu se je preteklo nedeljo zgodila nepričakovana nesreča. Imeli so namreč fantje pustni ples. Zgodi se pa, da pri tistem plešeta oče in sin. Ko se oče do sitega napleše in izroči plesalko drugemu, se kar nagloma zgrudi, prej ves zdrav, od mrtvouda zadet mrtev na plešišču. Je-li to mar zgolj slučaj? — Blizu Planine na Vipavskem se je koncem januvarija t. l. zgodila ta-le čudovita nesreča: Neka deklica (13—14 let stara) je nesla od Čipnih (vasica pod Štanjelom v šmarijski župniji) kolino svojim sorodnikom na Planino (kake dve uri daleč). Ko pride že blizu namenjenega kraja, se ji približajo trije psi ter skočijo za njo ter trgajo ubogo deklico, katera vrže od sebe kolino, kar pa nič ne pomaga;

*) »Anber“ je slovenska beseda, ki pomeni naplavino, les, listje, pesek itd., kar voda nanese, kakor piše pokojni nepozabni prof. Erjavec; (Torbica) ta beseda se rabi v gorških hribih. Pis.

še-le čez nekaj časa pridejo ljudje na pomoč, ki najdejo vso raztrgano po životu, polno ran, da v pomoč došli vipavski zdravnik, ki ji je rane šival, dvomi nad njenim ozdravljenjem. Vsi govoré čudne reči o teh psih, kakor od obsedenih živalij, ker nezaslišano je, da bi kdaj ta žival, ako ni stekla, tako s človekom ravnala, kakor je tedaj z nedolžno deklico!

(Razpisana služba.) C. kr. finančno ravnatelistvo razpisuje z dnem 1. februvarija t. l. službo finančnega světnika s VII. plačilnim razredom, oziroma službo finančnega tajnika z VIII., finančnega komisarja z IX., finančnega koncipista z X. plačilnim razredom.

(Iz svetolucijskega županstva.) Číslano županstvo je naložilo občinam 50% obč. doklade v denarju in 20% v delu. Lepe nade za prihodnje leto. Pričakovali smo od rodoljubnih in narodnih Mostarjev, da bodo navrgli davek na žganje, a varali smo se. Vzroki so znani.

(Z razprodajo živinske soli,) kakor se nam s Krasa poroča, ne morejo biti naši kmetovalci zadovoljni, prvič, ker je dajo premalo za posamezno živinče, drugič, ker imajo s finančno stražo preveč sitnosti itd., zato so se jej mnogí rajši odpovedali radi obilnih sitnostij in dela, ki ni nikakor v primeri z nedostatnim dobičkom. To bi se moralo napraviti drugače, ako bi se hotelo res živinoreji, ki čedalje bolj propada, pomagati. Saj so bili konji v zadnjem semnju v Sežani (dne 20. januvarija t. l.) zelo po ceni, ker ljudje nimajo letos po Krasu skoraj nič sena, ter si morajo le z rezanico (slamo) pomagati preživeti ubogo živino tje do spomladi. Bog daj le vlažna meseca marec in april, da bo mogla živina na pašo!

(Pogreša se) Matej Gregorec, posestnik in okr. cestar v Zgornjem Kašlju št. 62. Zadnjikrat so ga videli v sredo dne 31. januvarija na šent-peterski mitnici ob 11. uri po noči. Od tistega časa se je zgubil. Iskali so ga po Ljubljani in po drugih krajih. Toda brezvspešno.

(Iz Tolmina.) Naše hranilnica in posojilnica ni še začela poslovati, ker vedno še kaj manjka. Vrhu tega pri takih zavodih treba je največje opreznosti. Zato pa — prosimo še kratkega potrpljenja. Tudi „Slovencu“ bodemo svoječasno vse sporočili. „Soča“ je prinesla hud dopis iz Tolmina. Žal, da je vse res. Slabe izglede dobiva naše verno ljudstvo od tam, kjer bi moralo viditi le dobro. Tako zvanega „mačka“ prirejajo vsako leto fantje in sem le zašli so možje preobilne pohotnosti — in očiten škandal provzročili. Ljudstvo se močno pohujšuje; upamo vsaj da pri tem ne ostane.

(Iz tolminske okolice.) Most v „Vodilu“ je baje ostal prenizek. Mi mislimo, da je treba krivdo zavračati na inženirja in ne na načelnika cestnega odbora. Cestni odbor se je držal le načrta.

(Od Sv. Gregorja) se nam poroča, da so prišli ta teden trije posestniki iz Amerike domov! Ti zdaj pripovedujejo o veliki revščini in mnogih homatijah, ki vladajo v Ameriki. Sicer so imeli ti še delo, ali plača je bila preslaba, samo po 70 cents so imeli na dan. Mnogi bi prišli še radi domov, pa nimajo cvenka v žepu za potovanje. V nekaterih tovarnah je bilo poprej na stotine ljudij, a sedaj jih je po 20, pa še ti ne delajo vedno, ampak le nekoliko dnij, potem pa zopet prenehajo.

(Nasledki predpusta.) Iz Poljanske doline: Kot zopetne novice poročam Vam, da je pri nas v Poljanski dolini letošnji rogati „Princ Karneval“ zapustil žalostne sledove. V župniji Javorje končali so v pretepu ponočnjaki mlademu fantu življenje, da je takoj izdihnil dušo. V župniji Stara Osélica sprli so se v neki gostilni možje in fantje; fantje razljuteni, razbili in pokončali so gostilničarju vsa okna in kar so doseči mogli. To so dobrote predpustnih zadnjih dnij. Nam kaj dobrega ta „princ“ še nikdar ni zapustil.

(Mesečni semenj.) Nenavadno ugodno in uprav pomladansko vreme privabilo je v četrtek obilo sejmarjev na ljubljansko sejmišče in opazili smo dokaj domačih kakor tudi zunanjih kupcev. Kupčija je bila še mej 1. in 2 uro popoludne na govejem in konjskem sejmišču kaj živahna, cena živini pa povprečno srednja. Prignalo se je mnogo goveje živine, večinoma prav lepo rejene, konj bilo je nekaj manj, kakor navadno.

(Iz tolminskih hribov.) Koncem lanskega leta je osnovalni odbor odposlal okrožnico na vsa županstva, da bi se osnovalo sadjarsko društvo za vesi tolminski okraj. Zares pametna misel, škoda, da se stvar tako počasi pomika naprej.

(Semnji na slovenskem od 12. do 17. febr.) Na Kranjskem: 12. febr. v Motniku; 14. febr. v Dobu, na Dobrovi, v Št. Lambertu, na Razdrtem in v Žerovnici. — Na Stajerskem: 14. febr. v Brežicah, v Žalcu, Račju in Ponikvi; 16. febr. v Bučah in v Podplatu. — Na Koroškem: 13. febr. v Gmindu.

Telegrami.

Dunaj, 9. februvarija. Danes je bil shod 2000 brezposelnih delavcev. Shod se je moral razpustiti, ker so govorniki silno napadali vlado. 400 ljudij je odšlo pred mestno hišo, da bi demonstrovali, ali jih je policija razgnala brez velike sile.

Dunaj, 9. februvarija. Odsek za občinske in ustavne stvari dolenje-avstrijskega deželnega zbora se je izrekel za uvedenje neposredne volilne pravice v kmetskih občinah.

Bregeno, 9. februvarija. Deželni zbor predarelski se je odložil vsled brzojavnega naloga, predno je bila seja, v kateri se je imelo odločiti o premembi zakona o deželnih strelcih.

Praga, 10. februvarija. Priča Adler je izpovedal, da je zatoženec Stein metal kamenje proti nekemu stražniku. Ko je priča ostavila dvorano, zasmehovali so jo z žvižganjem. Predsednik je zapretil, da odpravi zaupnike iz sobane, ako se bode to ponavljalo.

Budimpešta, 10. februvarija. Poslanec Messlenyi je interpeloval, če vlada gledé na to, da nima večine v zbornici, misli, da je že prišel čas, da kralju predlaga, kar zahtevajo parlamentarične razmere.

Berolin, 10. februvarija. Rusko-nemška trgovska pogodba je stopila v veljavo.

6odstotne bolgarske obligacije. To, da hitro raste kurz 6odstotnim bolgarskim obligacijam na londonski borzi, in se vedno bolj bliža pari kurzu, kaže, da angleški kapital smatra posojilo za dovolj zajamčeno in trdno zaupa v razvoj bolgarskega državnega kredita. To zaupanje je tembolj opravičeno, ker se je z rojstvom bolgarskega prestolonaslednika utrdila dinastija kneza Ferdinanda v deželi in je s tem tudi zajamčen miren razvoj. Da tako sodijo, kaže baš to, da se vedno višje ceni bolgarski državni kredit.

4odstotna gališka zemljiško-kreditna zastavna pisma. Nekaj pozneje kakor v drugih letih, namreč šele v drugi polovici januvarija, ne pa kakor navadno že z začetkom leta, je letos bilo več denarja mej ljudmi razpoloživega in se je torej jelo bolj popraševati po papirjih, na katere se naloži. Negledé na rente so mej papirji, ki so na razpolago, gališka zemljiško-kreditna zastavna pisma najcenejša. Dočim stojé drugi taki papirji nad imensko vrednostjo, stojé ti pod njo. Tem vrednejši so, ker so v vsej Avstriji pupilarno varni, posebno za kavcije, prosti fatiranja in popolnoma davka prosti, torej jako pripravni za nalaganje denarja.

Premovana **želodčna tinktura lekarja Piccolija v Ljubljani** se ne more primerjati s podobnimi navadno drastično vplivajočimi preparati, kateri so, če tudi sprva kaže, da močno vplivajo, škodljivi prebavljajočim organom. 584 8 10—5

Umrli so:

7. februvarija. Valentina Urbančič, kovačeva hči, 2½ meseca, Kurja vas 2, želodčni katar.

8. februvarija. Edvard Maier, delavec, 46 let, Poljanski nasip 50, plučni emfisem.

9. februvarija. Menija Pfeifferer, odvetnikova hči, 16 let, Križevniški trg 8, jetika.

Tujci.

7. februvarija.

Pri *bavarskem dvoru:* Knific iz Gradca — Smodic, trgovec, iz Blok.

Pri *Južnem kolodvoru:* Walland, knjigovodja, iz Pristove.

Pri *avstrijskem caru:* Žnidaršič iz Osilnice. — Stiasny iz Kamnika.

Tržne cene v Ljubljani

dné 10. februvarija.

	gl.	kr		gl.	kr.
Pšenica, m. st.	7	50	Speh povojen, kgr.	—	64
Rež, „	6	—	Surovo maslo, „	—	75
Ječmen, „	6	—	Jajce, jedno	—	2½
Oves, „	6	50	Mleko, liter	—	10
Ajda, „	8	—	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso, „	5	90	Telečje „ „	—	54
Koruza, „	5	40	Svinjsko „ „	—	58
Krompir, „	2	14	Koštrunovo „ „	—	40
Leča, hktl.	12	—	Piščanec	—	55
Grah, „	13	—	Golob	—	18
Fižol, „	9	—	Seno, 100 kgr.	3	20
Maslo, kgr.		98	Slama, 100 „	2	87
Mast, „	—	68	Drva trda, 4 kub. m.	6	80
Špeh svež, „	—	56	„ mehka, 4 „ „	5	—

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje: zrakomera v mm	Stanje: toplomera po Celziju	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
9	7. u. zjut.	742·7	1·4	brezv.	megla	0·00
	2. u. pop.	739·0	8·8	„	jasno	
	9. u. zveč.	737·5	4·8	sl. jzap.	jasno	

Srednja temperatura 4·1°, za 3.7° nad normalom.

Stanje avstro-ogerske banke

dné 7. februvarija 1894.

(Brzojavno poročilo.)

Bankovcev v prometu	gld.	428,835.000	(— 9,966.000)
Kovinski zaklad	„	278.693.000	(+ 279.000)
Listnica	„	116,438.000	(— 8,376.000)
Lombard	„	28,717.000	(+ 44.000)
Davka prosta bančna rezerva	gld.	77,218 000	(+ 8,371.000)
Državnih bankovcev je v prometu	gld.	366 046.000	(— 739.000)

Zahvala.

96 (1)

Vsem onim, kateri so ob smrti mojega nepozabnega soproga, gospoda

Josip Bukovnik-a

mešč. brivca

z blagim sočutjem, krasnimi venci in častnim spremstvom k večnemu počitku veliko mojo žalost nekoliko pomanjšali, izrekam tem potom najtoplejšo zahvalo. Posebno hvalo izrekam tudi čast. redu sv. Frančiška čast. zavodu Marianum, sl. brivski zadrugi, gospodom pomočnikom brivskega obrta in vsem prijateljem in znancem.

Ljubljana, 10. febr. 1894.

Marija Bukovnik.

Slavno občinstvo prosim ob enem blagohotne naklonjenosti pri brivskem obrtu, kateri bodem v bodoče sama vodila.

Vabilo

k

občnemu zboru delniškega društva I. „Narodni Dom“ v Rudolfovem,

ki bode **dné 24. februvarija 1894 ob ½8. uri zvečer v „Narodnem Domu“** s sledečim sporedom:

1. Poročilo o gospodarskih razmerah društva za leto 1893.
2. Račun za leto 1893 in bilanca.
3. Sklepanje gledé dividende.
4. Volitev 7 udov v upravni odbor in 3 udov v pregledovalni odsek.

Iz računa je razvidno, da je bilo

prejema	415 gld.	63 kr.
izplačila	445 „	80 „
primanjkljeja	30 gld.	17 kr.

Bilanca kaže:

I. imetja	11305 gld.	50 kr.
II. bremena:		
a) 200 delnic à 50 gld. =	gld. 10000·—	
b) zastanek dividend	„ 111·—	
c) rezervni fond	„ 1107·72	
d) za izplačilo primanjkljeja	„ 30·17	
e) pomnožitev premoženja	„ 56·61	
Skupaj	11305 gld.	50 kr.

95 1 *Upravni odbor.*

4% zastavna pisma gališkega

zemljiško-kreditnega društva.

90 10—1

Ti papirji so

najboljše vrste za nalaganje denarja.

Dajo:

Popolno davčno svobodo, svobodo fatiranja, sposobnost za kavcijo in pupilarno varnost.

Gališko zemljiško kreditno društvo obstoji od 1841. leta in je pridržana cesarju izvolitev guvernerja, ki je vodi.

Na **vsacih 100 gld. zastavnih pisem** pride **hipotečna vrednost gld. 253·33.**

Ta zastavna pisma so torej najboljša za nalaganja kapitala.

Izplačevanje kuponov in izžrebanih papirjev vrši se pri nas brez provizije in stroškov.

J. C. Mayer, menjalnica

v Ljubljani.

Zahvala in priporočilo.

Zahvaljujoč se slavnemu p. n. občinstvu za dosedaj izkazano mi zaupanje priporočam se tudi nadalje velečastiti duhovščini, stavbinskim mojstrom in drugim naročnikom za naročila

pleskarskih in likarskih dél

katera bodem vselej solidno in po najnižjih cenah izvrševal.

Z odličnim spoštovanjem

Frančišek Bončar,
pleskarski in likarski mojster,
89 3—1 **na Rimski cesti št. 9.**

Služba organista in mežnarja

se oddaja

in je nastopiti o **sv. Jurju.**

Pogoji se zvedó pri **župnem uradu v Starem Trgu pri Poljanah.** 88 3—2

---

606 **Vi ne kašljate več,** če rabite 20-11

Kaiserjeve prsne bonbone

ki so dobrega okusa in lajšajo **kašelj, hripavost, prsni** in **plučni katar.** — Pristne v zavitkih po 20 kr. ima gosp

Viljem Mayr, lekarničar na Marijnem trgu.

Na prodaj je ali se **dá v najem** v **Krakovskem predmestju v Ljubljani** stoječa

hiša z vrtom,

dobrim vodnjakom in **solastniško pravico do meščanske vojašnice.** 84 3—3

Hiša je v dobrem stanu. Pogoji so ugodni in se zvedó pri knjigotržcu **Antonu Zagorjan-u** v Ljubljani na Kongresnem trgu („Zvezda") št. 7.

Najfinejša

polenovka (štokš)

priznano dobra in okusna

dobiva se pri

Maksu Brusu „Stefe"

Pred škofijo št. 13. 87 3 3

---

solidno blago

Janeza Dogan-a mizarski obrt

v Ljubljani, na Dunajski cesti štev. 15
(v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo

raznovrstnega politiranega in likanega pohištva.

Garniture, divane, madrace od 16 gld. do 40 gld., **madrace na peresih** 10 gld., **dratene madrace** 8 gld. 50 kr., **pulte za mašne knjige** itd.

Naročila se točno izvršujejo. Cenilnik z podobami zastonj in franko. 28 (12—3)

Największa izbera — Lepa oprava

Najnižje cene

Podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup

prireja **lekarničar Julij Herbabny** na **Dunaji.**

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolje priznani in priporočani **prsni sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje** in **redilnost,** telo **jači** in **krepi.** Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za **narejanje krvi,** raztopljive **fosforno-apnene soli,** ki so v njem, pa posebno pri **slabotnih otrocih** pospešujejo **narejenje kostij.** Cena steklenici Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni.)

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavlja o pod jednakimi ali podobnimi imeni, a so **vendar po svoji sestavi in svojem učinku** popolnoma različne od našega originalnega 22 let obstoječega **podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa.** Zahteva naj te sorej vselej **izrečno Herbabny-jev apneno- železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokolirana varstvena znamka na vsaki steklenici** in prosimo, **ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z druzimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe!** 599 20—10 97 5-20

Osrednja razpošiljalnica za provincije: **na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit" JULIJA HERBABNY-ja, Neubau, Kaiserstrasse 75.** Prodajajo ga gospodje lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubald pl. Trnkóczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju: J. Kupferschmied, Baumbachovi dedići; na Reki: J. Gmeiner, G. Prodam, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar. F. Prodam, M. Mizzam, drog.; v Brezah: A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd): E. Müller; v Celoveu: P. Hauser, P. Birnbacher, J. Kometter, A. Egger v Novemmestu: A. pl. Sladovicz; v Št. Vidu: A. Reichel; na Trbižu; A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Biasoletto, J. Seravallo, E v. Leutenburg, P. Prendini: M. Ravasini; v Beljaku, F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Črnomlji, J. Blažek; v Velikovcu: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

Podpisani priporoča **velečastiti duhovščini** in slavnemu občinstvu

čebelno-voščene sveče

za cerkev, procesije in pogrebe,

614 10—9 gospodom trgovcem

voščene zvitke in méd

za prodajo v škafih po 15, 20, 40 *kg* težkih prav po ceni. **Za čebelarje**

izvrstni garantirani pitanec

v škatljah po 5 *kg* à *kg* 50 in 60 kr., škatlja 30 kr., pošilja se po pošti proti povzetju ali predplačilu.

Dobiva se **méd v satovji** in **pitanec** v škafih po 20—40 *kg* prav po ceni.

Za **birmo, Božič, Miklavža** itd. prodaja raznovrstno **medenino** na debelo in drobno.

Zaloga in prodaja

brinja in brinjevca

liter gld. **1·20, medeno žganje** liter **1 gld.,** vse je lastni izdelek.

Kupuje tudi vsaki čas **méd v panjih, sodčkih,** kakor tudi **vosek in suho satovje,** po kolikor mogoče visoki ceni.

Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postrežbo

Oroslav Dolenec,
svečar in lectar, trgovina z medom i voskom,
Ljubljana, Gledališčne ulice 10.

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Avgust Mate

čevljarski mojster

v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 4

priporoča se **prečast. duhovščini** in sl. občinstvu v obila naročanja raznovrstnega

obuvala,

katera izvršuje cenó, pošteno, iz zanesljivo trpežnega blaga in po zahtevi od najfinejše do najprostejše oblike. 40 6—4

Objava.

Krize v Novem Yorku in **Londonu** niso prizanesle evropski celini in je velika tovarna za srebrno blago prisiljena, vso svojo zalogo brez vsake odškodnine delavske moči. Pooblaščen sem izvršiti to nalogo in pošljem slednjemu nastopne stvari proti odškodnini gld. **6·60** in sicer:

6 komadov najfinejših **namiznih nožev** s pristno angleško ostrico;
6 komadov amer. **patent-srebrnih vilic** iz jednega komada;
6 kom. amer. **patent-srebrn. jedilnih žlic**
12 „ „ „ „ **kavinih** „
1 komad amer. **patent-srebrna zajemalnica za juho;**
1 komad amer. **patent-srebrna zajemalnica za mleko;**
2 kom. amer. **patent-srebr. kupic za jajca**
6 kom. angl. **Viktoria čašic za podklado,**
2 komada efektnih **namiznih svečnikov;**
1 komad **cedilnik za čaj;**
1 komad **najfinejša sipalnica za sladkor**
44 komadov vkupe samo **gl. 6·60.**

Vseh teh 44 predmetov je poprej stalo gl. 40— ter je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni **gl. 6·60.** Američansko patent-srebro je ven in ven bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da le-ta inzerat ne temelji na 56 (3-3)

nikakšni sleparijі

zavezujem se s tem javno, vsakemu, katere mu ne bilo blago povšeč, povrniti brez zadržka znesek, in naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot

prekrasno ženitno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le **v glavni agenturi zjedinjenih ameriških tovarn patent-srebra**

A. Hirschberga

na Dunaji, II., Rembrandtstr. 19. — Telefon št. 7114.

Pošilja se v provincijo proti povzetju ali če se pošlje svota naprej.

Čistilni prašek zraven 10 krajcarjev.
Pristen le z zraven natisneno varstveno znamko (zdrava kovina).

AMERIK. PATENT.

Izleček iz pohvalnih pisem.

Texing, Gor. Avstrijsko, 21. svečana 1892.

Slučajno sem videl pri Njega svetlosti grofu Wurmbrandu Vaše garniture ter se prepričal o nje lepoti in cenosti.
Jožef Forst, župnik.

22 5—2 Ouisca, dné 20. decembra 1893.

Vaše blagorodje!

. . . . upam, da bodem ravno tako zadovoljen z novonaročeno garnituro, kakor sem bil lani.

Z velespoštovanjem

Henrik Kodum, postajni vodja, Ouisca (na Primorskem.)

DR. ROMAN JACOBI,

zobni zdravnik v Ljubljani, Stari trg št. 4,

ustavlja po najnovejši im najboljši metodi

umetne zobe in zobovja.

Plombira in trga zobe brez bolečin. Zdravi sploh vsako ustno bolezen.

Ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. — Ob praznikih od 9. do 11. ure dopoldne. — Ob petkih za siromake od 9. do 10. ure dopoldne. 78 (1)

Štev. 1243. 92 3—1

Razglas.

Služba potovalnega učitelja za vinarstvo na Kranjskem

razpiše se z letno plačo 800 gld. in z letnim **pavšalom** za potne stroške v znesku **400 gld.**

Učitelj mora stanovati v **Ljubljani** in je podrejen deželnemu odboru. Njegove dolžnosti določujeta službena pogodba in službeno navodilo.

Prosilci, ki morajo izkazati, da so z dobrim uspehom dovršili **vinarsko šolo v Klosterneuburgu** in da so v govoru in pisavi vešči **slovenskega in nemškega jezika,** naj svoje prošnje z dokazili o starosti, o študijah in o dosedanjem službovanju vložé pri **deželnem odboru**

do 3. februvarija t. l.

Od deželnega odbora kranjskega,
v Ljubljani, dné 3. februvarija 1894.

Zahvala in priporočilo.

Povodom premestitve **gostilniške obrti** usojam si sl. občinstvu in dosedanjim cenj. gostom v društvenih prostorih v Poljskih ulicah uljudno javiti, da sem otvoril

gostilno „pri luni" v Krojaški ulici

kjer bodem točil le **pristna zdrava vina in priljubljeno sveže graško pivo bratov Reininghaus vrček po 10 kr.,** ter sploh vse ukrenil, da postrežem gostom kar najbolje.

Zahvaljujem se dosedanjim cenj. gostom za naklonjenost ter se priporočam vsem tudi v bodoče, nadejajoč se, da me bodo tudi v novi moji gostilni prav marljivo obiskavali. Velespoštovanjem

93 1 *Matija Pogačnik.*

VABILO
na
2. občni zbor
„Vzajemno-podpornega društva“
v Ljubljani,
registrovane zadruge z omejenim jamstvom,

ki bode

dné 21. februvarija 1894 zvečer ob 7. uri

v dvorani katol. društva rokodelskih pomočnikov

v Poljskih ulicah štev. 10.

Dnevni red:

1. Nagovor načelnika.
2. Odobrenje zapisnika prvega občnega zbora z dné 21. februvarija 1893.
3. Volitev dveh overovateljev zapisnika za drugi občni zbor.
4. Poročilo uradnega vodje gosp. Jos. Prosenc-a o računskem zaključku za leto 1893.
5. Dopolnina volitev članov ravnateljstva.
6. Volitev 10 članov in 5 namestnikov v nadzorovalni svèt.
7. Prememba pravil.
8. Slučajnosti.

76 3—2

Ljubljana, dné 31. januvarija 1894.

Ravnateljstvo.

Opomba: Vsled § 18 bode občni zbor gledé na spremembo pravil sklepčen, ako bodete zastopani dve tretjini vseh članov. Po § 19 alinea 2 šteje vsak delež jeden glas, vendar ne sme niti član, niti pooblaščenec oddati več nego 10 glasov.

Voliti bode skupaj 9 članov in sicer 7 vsled izžrebanja (izžrebani člani ravnateljstva smejo zopet voljeni biti), enega člana vsled resignacije in jednega vsled smrti.

Izžrebani so bili sledeči ravnateljski člani gg.: Andrej Žamejic, dr. Franc Papež, Franc Petrič, dr. Vinko Gregorič, Andrej Kalan, dr. Ivan Janežič in Franc Oblak.

Javna zmanjševalna dražba.

Za zgradbo novega šolskega poslopja v Zasipu se bo vršila

dné 17. svečana 1894 dopoldne ob 10. uri

javna zmanjševalna dražba v Zasipu na lici mesta.

Načrti in proračuni so na razpolago pri krajnem šolskem svetu v Gorjah. Zahtevalo se bo 10% jamčevine.

Stroški so proračunjeni:

Zidarsko delo in tlaka	gld.	2601.44
Kamnoseško delo	„	177.70
Tesarsko delo	„	1185.14
Mizarsko delo	„	336.—
Ključavničarsko delo	„	418.72
Kleparsko delo	„	95.65
Barvarsko delo	„	81.24
Steklarsko delo	„	68.17
skupaj . . .	gld.	4964.06

94 1

Krajni šolski svet v Gorjah,

dné 6. svečana 1894.

Predsednik: **Jakob Žumer.**

Objava.

1 626 24—3

Sladna kava, katero izdeluje tvrdka Frana Kathreinerja in naslednikov v Stadlau-Dunaju, ima zares pred drugimi izdelki merodajno prednost, da ima prav kavi podoben okus in je torej **najbolje nadomestilo** za zdravju škodljivo navadno kavo.

Jaz torej morem vsakemu priporočati popolnoma **okusni** in **zdravi Kathreinerjev** izdelek in opetovalno izjavljam, da sem zaradi teh prednostij dal gospodu Francu Kathreinerju pravico, pod mojim imenom svoj slad, kavo v celih zrnih, prodajati, zatorej nema nobena druga **firma jedine pravice posluževati** se mojega imena. S. Kneipp, kat. župnik.

Tudi **kot dodatek k navadni kavi** se Kathreinerjevi Kneippa sladni kavi odkazuje **prvo mesto,** ker ima svojstva, katerih dosedanji surogati nikogar nimajo.

Previdnost! Vzemite le bele originalne zavitke s podobo gosp. Kneippa in z imenom **Kathreiner!**

V letu 1838. v Trstu osnovana

c. k. privileg.

zavarovalna družba

RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTÀ,

katere

generalnega zastopa pisarne

so

na Dunaju 53 12—9

v družbini hiši, **mesto, Weihburggasse št. 4,**

in katero v vseh deželnih glavnih mestih in znamenitejših krajih avstro-ogerske države

zastopajo generalni, glavni in okrajni zastopi,

zavaruje po najnižjih cenah proti

požaru poškodbam pri prevaževanju in po toči, dalje **človeško življenje** v raznih kombinacijah in proti **zgubam pri najemnini vsled požara ali razpoka.**

Glavni zastopnik v Ljubljani: IVAN PERDAN.

Velečasti,i duhovščini in cerkvenim predstojništvom priporočam podpisana svojo izborno zalogo **mnogovrstnega blaga za vsakoršno**

cerkveno obleko

dalje krasno in trpežno izdelane

mašne plašče, pluvijale, dalmatike, bandera, zastave, baldahine in **banderčke** pred sv. R. Telesom.

Razno **blago za cerkveno perilo,** istotako že izgotovljeno, kakor: **albe, koretlje, korporale** in raznovrstne **rutice** imam vedno v veliki izberi v zalogi.

Naročila na **vezenje** izvršujem točno ter preskrbim **zameno, popravo** in **prenovljenje starega cerkvenega orodja.**

V zalogi imam tudi **pasarske cerkvene izdelke,** n. pr.:

***monštrance, svetilnice, križe, svečnike, kelihe, lestence** itd.*

ter izvršim naročila pošteno, točno in po primerno mogoče nizkej ceni.

Velespoštovanjem 624 12—10

ANA HOFBAUER v Ljubljani.

Pri zlatem drž. jabolku. **J. Pserhofer** Zum goldenen Reichsapfel.

lekarnar na Dunaju, I., Singerstrasse 15.

Kri čistilne krogljice, poprej **univerzalne krogljice** imenovane, so staroznano zdravilno sredstvo. — Že mnogo desetletij so te krogljice splošno razširjene, mnogi zdravniki jih zapisujejo, in malo je rodbin, v katerih ni male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila. — Od teh krogljic velja: **1 škatljica s 15 krogljicami 21 kr., 1 zavoj s 6 škatljicami 1 gld. 5 kr.,** pri nefrankovanej pošiljatvi po povzetji **1 gld. 10 kr.** — Če se naprej pošlje denar, velja s poštnine prosto pošiljatvijo: 1 zavoj krogljic 1 gld 25 kr., 2 zavoja 2 gld. 30 kr., 3 zavoji 3 gld. 35 kr., 4 zavoji 4 gld. 40 kr., 5 zavojev 5 gld. 20 kr., 10 zavojev 9 gld. 20 kr. (Manj nego jeden zavoj se ne more odposlati.) — **Prosi se, da se zahtevajo izrecno Pserhoferja kri čistilne krogljice** in gleda na to, da ima vsaka škatljica na pokrovu na navodilu za rabo stoječi imenski pečat **J. Pserhofer** in sicer v **rudeči** barvi.

Balzam za ozebljine J. Pserhoferja, 1 lonček 40 kr., s franko pošiljatvijo 65 kr. — **Trpotčev sok** proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd., 1 stekl. 50 kr. — **Ameriška maža za protin,** 1 lonček 1 gld. 20 kr. — **Prašek proti potenju nóg,** škatljica 50 kr., s frankovaeo pošiljatvijo 75 kr. — **Balzam za gušo,** 1 flakon 40 kr., s franko pošiljatvijo 65 kr. — **Zdravilna esenca (Praške kapljice),** proti sprijenemu želodcu, slabej prebavljivosti itd., 1 stekl. 22 kr. — **Angleški čudezni balzam,** 1 steklenica 50 kr. — **Fijakarski prašek,** proti kašlju itd., 1 škatlja 35 kr., s frankovano pošiljatvijo 60 kr. — **Tannochinin-pomada** J. Pserhoferja, nojboljše sredstvo za pospeševanje las, 1 škatljica 2 gld, — **Univerzalni obliž** prof. Steudel-a, sredstvo primerno ranam, oteklinam itd, 1 lonček 50 kr., s s frankovano pošiljatvijo 75 kr. — **Universalna čistilna sol** A. W. Bulrich-a, domače zdravilo proti posledicam slabega prebavljanja, 1 pak. 1 gld.

Razen tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtične specijalitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbé.

Pošiljatve po pošti zvršé se najhitreje proti predpošiljatvi zneska, večje pa tudi proti povzetju. — **Če se denar naprej pošlje (najbolje po poštni nakaznici), je poštnina dosti nižja, nego pri pošiljatvah s povzetjem.**

Zgoraj imenovane specijalitete dobivajo se tudi 625 12—7

v Ljubljani pri **G. Piccoli-ju.**

EQUITABLE

Zjedinjenih držav zavarovalno društvo za življenje v Novem Yorku.

Ustanovljeno leta 1859. — Koncesijonovano v Avstriji dné 11. oktobra 1882.

Na Dunaju, Stock-im-Eisenplatz, v svoji palači.

„EQUITABLE“ je na vsem svetu prvi in največji zavod za zavarovanje na življenje.

Premoženje dné 31. decembra 1892 . .	gld.	382,650.130·02
Dohodki leta 1892	„	100,715.593·72
Novih zavarovanj je bilo sklenjenih 1892	„	501,225.790·—
Zavarovanega kapitala je bilo 31. dec. 1892	„	2.127,405.613·—
Zaklad dobičkov dné 31. dec. 1892. leta	„	77,974.538·72

Avstrijskim zavarovancem posebna garancija je **velika društvena palača „Stock-im-Eisen“ na Dunaju** vredna **2,300.000 gld.**

Vspehi 20letnih leta 1893 dokončanih zavarovanj za slučaj smrti in za učakanje z 20letnim nabiranjem dobička:

Police št. 81.055.

Zavarovanec:

Sol. Bamberger, Lousville.

Zavarovana svota dol. 3000·—.
Starost: 27 let.
Letna zavarovalnina dol. 47·98.
Zavarovanec vplačal je skozi 20 let dol. 2878·80
Leta 1893 mu je bilo na izbero vzeti
1. ali gotovine dol. 4813·41 (s tem se mu povrne za vsakih 100 dolarjev vplačane zavarovalnine dol. 167·20 ali vrnejo se mu vse vplačane premije z nad 6⅔ % letnimi obresti vred)
2. ali doplačano, premij opuščeno po smrti plačilno polico za dol. 11100·—
3. ali dosmrtno životno rento letnih dol. 351·—.

Police št. 81.524 458 3—3

Zavarovanec:

R. J. Riley, St. Louis.

Zavarovana svota dol. 1000·—
Starost: 25 let.
Letna zavarovalnina dol 47·68.
Zavarovanec vplačal je skozi 20 let dol. 953·60.
Leta 1893 mu je bilo na izbero vzeti
1. ali gotovine dolarjev 1597·04 (s tem se mu povrne za vsakih 100 dol. vplačane zavarovalnine dol. 167·48, ali vrnejo se mu vse vplačane premije s 6⅔ % tetnimi obrestmi vred),
2. ali doplačano, premij opuščeno po smrti plačilno polico za dol. 3858·—
3. ali dosmrtno životno rento letnih dol. 113·—.

Pojasnila daje generalni zastop za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradcu.

Glavni zastopnik za Kranjsko:

Alfred Ledenik **v Ljubljani, Mestni trg 25.**

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 620 26—9

na Dunajski cesti v Ljubljani,

priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu,

ravno tako tudi

nihalnih, stenskih

in **budilnih ur**

in le dobre do najfinejše kakovosti **po najnižjih cenah.**

Specijalitete in novosti žepnih nihalnih, stenskih in budilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Solidne, zložne močne in čudovito cenene

stole

vsake vrste ponuja

prva kranjska tvornica

za upogneno pohištvo samo iz napojenega masivnega lesa.

Jos. Verbič-a

v Bistri,

pošta Borovnica.

(230 52—41)

Zaloga in zavod za izvršitev oblek za prečast. duhovščino

„pri rudečem križu“ 623 52—8

Viljema Skarda

IV., Waltergasse 1, Dunaj, IV., Favoritenstrasse 28

priporoča za zimo 1893/94:

Gorko zimsko obleko za duhovnike

kot: **Havelock, zimske suknje, ovratnike k plaščem, duhovniške suknje, telovnike z rokavi, zimske hlače** itd., dalje **vsakovrstne kožuhe** za potovanje in mestno uporabo, **zimske čepice, zimske rokavice** itd. itd.

Liturgično opravo

natančno po cerkvenih predpisih izvršeno:

birete, kolarje, naprsnice, vsakovrstne duhovniške čepice.

Paramente preskrbuje po najnižji ceni.

Izvršuje se točno, iz najboljšega, trpežnega blaga, natančno izdelano; neugajajoče vzame se nazaj.

Plačuje se tudi na obroke. — Blago po meri je na razpolago. Ceniki in vzorci na zahtevo brezplačno.

Otvorjenje nove prodajalnice.

P. n.

Na Marije Terezije cesti št. 1 otvorila se je dné 27. januvarija

nova prodajalnica

pod tvrdko

Stupica & Mal

Podpisana bova prodajala vsakovrstno

špecerijsko blago

moko iz Ančnikovega skladišča, pristno in svežo ogrsko mast, pred vsem pa

vsakovrstno železnino

najboljše kakovosti in za ceno, s katero hočeva kljubovati vsaki konkurenci. — S pošteno, prijazno in točno postrežbo želiva pridobiti si zadovoljnost kupovalcev svojih, in vabiva k mnogobrojnemu obisku novourejene svoje prodajalnice.

Odličnim spoštovanjem

56 4-4 ***Stupica & Mal.***

Svetovni predmet. V vseh deželah sijajno uveden.

Sargovo

priznano neobhodno

zobno čistilo

KALODONT

(zdravstveno preskušen.)

Jako praktičen na potovanjih. — Aromatično osvežujoč. — Dobi se povsod.

Da je dobro prebavljanje najvažnejše, ako hočemo ostati zdravi in se dobro počutiti, je znano slednjemu, ali malo kdo pomisli, da je zato neobhodno treba dobrih. zdravih zob. Star pregovor pravi: »Dobro prežvečeno, je na pol prebavljeno«, in ta pregovor se ne more dovoljkrat ponavljati.

Dvorni zobni zdravnik, cesarski světnik E. M. Thomas na Dunaju, prof. dr. Koch, in druge znanstvene autoritete, naposled dr. W. D. Miller, profesor na zobozdravstvenem zavodu berolinskega vseučilišča v svojem delu: »Mikroorganismen der Mundhöhle«, Leipzig, 1892, so spričevalno dokazali, da se neprestano in v neverjetni množini delajo škodljive snovi v vlažnotopli ustni votlini in se torej od tega nastajajočim večkrat jako nevarnim boleznim moremo resno izogniti samo, če redno in vestno čistimo usta. Tesna zveza mej spridenimi usti in spridenim želodcem se je z novejšimi preiskavami zanesljivo konstatovala.

Voda sama pa vendar ne odstrani teh strupenih snovij. To se doseže samo, če se rabi najbolje zjutraj in zvečer kako varovalno skrbno pripravljeno in preskušeno zobno čistilo, za kakeršno se »Sargov Kalodont« občno priznava, ki se vedno bolj rabi, danes ga rabijo že milijoni, kar pač dokazuje, kaže vrednosti je to sredstvo. Rousseau je rekel: »Ženska z lepimi zobmi ni nikoli grda«. Ce skrbimo za zobe, se ne ohrani le lepota smehljajočih ust, temveč zagotovimo si, da ostanemo zdravi in se dobro počutimo do visoke starosti.

Potrdila povedanega, priznanja in naročilna pisma iz najvišjih krogov so pridejana na vsakemu kosu.

Svari se pred po zavitku podobnimi, varljivimi nič vrednimi ponaredbami. 635 (10—3)

Dunajska borza.

Dné 10. februvarija.

Papirna renta 5%, 16% davka	98 gld	05 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	97 „	85 „
Zlata renta 4%, davka prosta	120 „	10 „
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	97 „	40 „
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	1006 „	— „
Kreditne akcije, 160 gld.	359 „	50 „
London, 10 funtov strl.	125 „	70 „
Napoleondor (20 fr.)	9 „	96½ „
Cesarski cekini	5 „	94 „
Nemških mark 100	61 „	37½ „

Dné 9. februvarija.

Ogerska zlata renta 4%	117 gld.	50 kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	94 „	90 „
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	147 „	50 „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	159 „	— „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	197 „	25 „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 „	40 „
4% kranjsko deželno posojilo	97 „	60 „
Kreditne srečke, 100 gld.	194 „	75 „
St. Genóis srečke, 40 gld.	69 „	— „
4% srečke dunajske parobrodne družbe	144 gld.	— kr
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	18 „	80 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	22 „	75 „
Salmove srečke, 40 gld.	72 „	— „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	48 „	— „
Ljubljanske srečke	24 „	— „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155 „	25 „
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2910 „	— „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	109	50 „
Papirnih rubeljev 100	134 „	50 „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih **državnih papirjev, srečk, denarjev** itd.

Zavarovanje za zgube pri **žrebanjih**, pri izžrebanju najmanjšeza dobitka.

Kulantna izvršitev **naročil na borzi.**

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh **gospodarskih in finančnih stvareh,** potem o kursnih vrednostih vseh **špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni svèti** za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnic.

Izdajatelj: **Dr. Ivan Janežič.** Odgovorni vrednik: **Andrej Kalan.** Tisk Katoliške Tiskarne v Ljubljani